

آزادسازی حساب سرمایه

بخش دوم و پایانی

شکوه سادات سیدعلی اکبر

▲ آیا آزادسازی حساب سرمایه موجب رشد اقتصادی می‌شود یا خیر؟

قرار دارد.^(۱)

می‌دهد که با آزاد کردن جریان ورود و خروج سرمایه،

رشد و توسعه اقتصادی بیشتر شده است.

اما چرا چنین است؟ آیا توسعه بیشتر نهادها و بازارها در کشورهای پردرآمد است که شرایط بهتر برای آزادسازی را فراهم می‌کند؟ آیا توسعه سیاسی در این کشورها که زمینه آزادسازی اجتماعی و سیاسی را فراهم می‌کند، باعث ایجاد یک سری آزادی‌های مالی می‌شود؟ چرا در کشورهای پردرآمد، موانع بر سر راه آزادسازی کمتر است؟

همواره سطح معینی از توسعه با میزان معقولی از کنترل‌ها رابطه دارد و جریان ورود سرمایه، یکی از راههای اتصال پسانداز داخلی به سرمایه‌گذاری داخلی شناخته شده است.

معمولًا در کشورهای که نهادها و بازارهای مالی توسعه یافته ندارند، جذب سرمایه‌گذاری خارجی در حدائق خود قرار دارد. در سال ۲۰۰۰، Garrel و دیگران به این نتیجه رسیدند که در کشورهایی که کمود پسانداز داخلی وجود دارد، گرایش به محدودسازی حساب شناههای توسعه اقتصادی است و کشوری که توسعه یافته باشد، بیشتر مایل است که محدودیت‌های ورود سرمایه را حذف کند. تجربه کشورهای پردرآمد نشان

در بخش نخست این مقاله، ضمن ارایه تعریفی از آزادسازی حساب سرمایه، به موضوعاتی همچون ساختار حساب سرمایه، تحرک حساب سرمایه و شرایط لازم برای آزادسازی حساب سرمایه پرداختیم و یاد آور شدیم که تحرک بیشتر سرمایه، باعث می‌شود که سرمایه‌گذاران به نرخ‌های بازدهی بالاتر دست پیدا کنند و ریسک خود را کاهش دهند و حصول به نرخ‌های بالاتر نیز موجب افزایش پس انداز و سرمایه‌گذاری و در نتیجه، رشد اقتصادی خواهد شد.

و اینک ادامه بحث.

بانک و اقتصاد

چه کسانی و چرا آزادسازی می‌کنند؟

بخش وسیعی از ادبیات اقتصادی به این می‌پردازد که آزادسازی حساب سرمایه چگونه صورت می‌گیرد؟ آنچه به طور قاطع وجود دارد، رابطه منفی میان رشد درآمد سرانه و کنترل‌های است. درآمد سرانه بالا یکی از نشانه‌های توسعه اقتصادی است و کشوری که توسعه یافته باشد، بیشتر مایل است که محدودیت‌های ورود سرمایه را حذف کند. تجربه کشورهای پردرآمد نشان

مسأله دیگری که مورد توجه محققان قرار گرفته، این است که میان کنترل‌ها و سیستم نرخ ارز یک همراهی وجود دارد. مشکلات تحرک سرمایه و قیمت که نرخ ارز ثابت است، افزایش بینا می‌کند. کشورهایی مثل چین و مالزی که دارای سیستم نرخ ارز ثابت هستند، با اعمال محدودیت روی جریان ورود سرمایه به کشور خود، از سیستم نرخ ارز خود حمایت می‌کنند. نتایج مطالعات محققان در این زمینه نشان می‌دهد که کشورهای دارای سیستم نرخ ارز ثابت، کمتر ممکن است به آزادسازی حساب سرمایه تن دهند.

اما مسئله این است که کدام درون‌زا و کدام برون‌زا هستند؟ آیا تمایل به نرخ ارز انعطاف‌پذیر کشور را وادر به حذف کنترل‌های حساب سرمایه می‌کند؟ آیا تحرک سرمایه و حذف کنترل‌های سرمایه، آن کشور را وادر به اتخاذ سیستم نرخ ارز انعطاف‌پذیر می‌کند؟ در هر حال، ساختن یک مدل رگرسیون که این رابطه علت و معلولی را مشخص کند، بسیار دشوار است.

عدمی دیگر از محققان به رابطه مثبت میان آزادسازی حساب سرمایه و دمکراسی اشاره می‌کنند. با

زمینه ایجاد یک پول واحد اروپایی، با بحران در مکانیزم نرخ ارز اروپایی مواجه شد و رقابت دولت‌ها و بانک‌های مرکزی موجب بروز فشارهای سوداگری گردید و در نهایت، به بحران مالی سال ۱۹۹۲ منجر شد.

آزادسازی حساب سرمایه در بروز بحران آسیا نیز نقش داشت و باز بودن حساب سرمایه به طور گزینشی به بانک‌ها اجازه داد که موجبات بی‌اعتباری دولت‌ها فراهم آید.

موقعيت چین در دور نگهداشتن خود از این عدم ثبات‌ها با ایجاد کنترل‌های حساب سرمایه، یک استثنا بود که قاعده را بر هم نمی‌زند. چین وام‌گیری از طریق اوراق بهادر چینی را محدود کرد و جلوی خروج سرمایه را توسط چینی‌ها را گرفت. ورود سرمایه توسط خارجی‌ها را هم مانع شد و معاملات برون مرزی یوان (Yuan) را منع کرد. همه این موارد به اقتصاد چین یک حالت انعطاف‌پذیر داده است.

بسیاری از محققان نیز سعی کردند که علت بحران اروپا و آسیا را در نقش جریان سرمایه خارجی پیدا کنند، اما مشاهدات تجربی این نتیجه گیری را تأیید نمی‌کنند. کشورهایی که اختلالات مالی را تجربه کردند، گاهی اوقات به تقویت کنترل‌ها و گاهی به سریچی از کنترل‌ها روی می‌آورند. به طور مثال، کشوری مثل مالزی به دنبال بحران آسیا به کنترل حساب سرمایه دست زد، در حالی که تایلند و بعد از آن، جمهوری کره در سال ۱۹۹۸ این کار را نکردند، زیرا به دنبال جلب اعتماد سرمایه گذاران خارجی بودند. بنابراین، می‌توان نتیجه گرفت که عدم کنترل می‌تواند هم ریسک بحران را بالا ببرد و هم بالا نبزد. اما واقعیت این است که ریسک بحران‌ها می‌تواند چنان سرعتی در تغییر سیستم حساب سرمایه ایجاد کند که تشخیص رابطه علت و معلوی میان این دو متغیر را دشوار سازد.

تحقیقات تجربی نشان می‌دهند که یک همبستگی مثبت میان کنترل‌های حساب سرمایه و وقوع بحران‌ها وجود دارد. اما در تفسیر دیگری از تحقیقات انجام شده در سال ۱۹۹۷ به این نتیجه رسیده‌اند که حفظ یا اعمال کنترل‌ها همواره یک علامت منفی را به بازارها می‌فرستد. سرمایه گذاران به کشوری که اقدام به کنترل حساب سرمایه می‌کند، مشکوک می‌شوند، و از این‌که اعمال کنترل ممکن است حقوق آنان را خدمه‌دار کند، نگران می‌شوند. این علامت گاهی اوقات سرمایه گذاران را به فرار تحریک می‌کند و گاهی هم چنین نمی‌کند.^(۱)

علامت‌هایی که کنترل حساب سرمایه به بازارها می‌فرستد، باهم متفاوت می‌باشند. به طور مثال، در مورد شیلی کنترل جریان ورود سرمایه، یک اقدام محتاطانه بود که موجب تقویت مقررات و تثبیت سیستم مالی شد. در مورد کنترل‌های جریان خروج سرمایه، گاهی اوقات مسوولان امور دچار نالمی‌یابی می‌شوند. Rossi در سال

دلایل وجود دارد که اثرات آزادسازی حساب سرمایه وقتی که بازارهای مالی و نهادهای اقتصادی توسعه یافته باشند، با وقتی که توسعه یافته نباشد، با هم متفاوت است. جریان ورود سرمایه هنگامی که بازارها به اندازه کافی توسعه یافته باشند، موجب تخصیص کارائی منابع مالی می‌شود و به دنبال خود، افزایش رشد را می‌آورد. بحران آسیا تجربه خوبی بود و نشان داد که کشورهایی که اقتصادشان را به روی مبادلات مالی بین‌المللی می‌گشایند، فقط وقتی سود می‌برند که بازارها و نهادهای اقتصادی خود را تقویت کرده باشند. بنابراین، یک نظرارت محتاطانه لازم است تا آزادسازی حساب سرمایه به رشد اقتصادی منجر شود.

Edwards در سال ۲۰۰۱ به این نتیجه رسید که آزادسازی حساب سرمایه در کشورهای پردرآمد، رشد اقتصادی را تقویت می‌کند و در کشورهای در حال توسعه، رشد را آهسته‌تر می‌کند.^(۱) Karaay نیز در سال ۱۹۹۸ تلاش کرد تا این فرضیه را ثابت کند که آزادسازی حساب سرمایه به توانمندی سیستم مالی کشورها بستگی دارد، یا محتاج نظرارت‌های محتاطانه است و یا به کیفیت

○ درآمد سرانه بالا یکی از نشانه‌های توسعه اقتصادی است و گسترشی که توسعه یافته باشد، بیشتر مایل است که محدودیت‌های ورود سرمایه را حذف کند.

نهادهای مالی و دیگر سیاست‌های اقتصادی بستگی دارد. نتایج مطالعات او نشان داد که رابطه علت و معلوی میان باز بودن حساب سرمایه و کیفیت نهادهای مالی تقریباً مثبت و معنی‌دار بوده و گاهی حتی منفی نیز بوده است.^(۱)

Artela و دیگران هم در سال ۲۰۰۱ در مطالعه خود نشان دادند که رابطه آزادسازی حساب سرمایه و میزان قدرت نقدینگی سیستم مالی منفی است.^(۱) در طول دوره ۱۹۶۰-۸۹ که در سال ۱۹۹۷ انجام شد، نشان دهد که یک همبستگی مثبت میان شاخص آزادسازی حساب سرمایه و رشد اقتصادی وجود دارد. این همبستگی از نظر آماری در سطح اطمینان استاندارد معنی‌دار می‌باشد.^(۱)

اما چرا نتایج تحقیقات متضاد بوده است؟ یکی از دلایل می‌تواند تعداد مشاهدات باشد. در مورد Queen اطلاعات از سال ۱۹۶۵ شروع شده و در مورد Rodrik از ۱۹۷۵ و این امر موجب می‌شود که تعداد بیشتری از مشاهدات که مشمول جریان ورود سرمایه به کشورشان شده، اثر مثبتی را روی رشد تولید سرانه نشان دهد. دلیل دیگر می‌تواند این باشد که در مطالعات Queen بیشتر کشورهای توسعه یافته در نظر گرفته شده‌اند و این کشورها با توجه به ساختار پیشرفته نهادهای مالی و بانکی، بیشتر به جذب سرمایه خارجی اقدام کرده‌اند.

توجه به اینکه وجود دمکراسی، شناخت افراد را از حقوق خود افزایش می‌دهد و این حقوق شامل حقوق بین‌المللی نیز می‌شود، زمینه ایجاد آزادسازی اقتصادی فراهم می‌شود.

برخی از کشورها از آزادسازی اقتصادی کشورهای همسایه خود گوبرداری می‌کنند و وقتی می‌بینند که کشورهای هم ردیف آنها به سمت آزادسازی روی آورده‌اند، تغییب به انجام آزادسازی می‌شوند. و گاهی اوقات هم عدم موقعيت کشورهای همسایه در جریان آزادسازی باعث می‌شود که ادامه کنترل‌ها و ایجاد محدودیت‌های خود را بیشتر کنند.

در هر حال، روند اخیر کشورها به سمت آزادسازی نشان می‌دهد که با وجود رکود و بحران‌های مالی در بعضی از کشورهای در حال توسعه، این کشورها به سمت مقررات‌زدایی از نهادها و بازارهای داخلی خود پیش رفتند، دولتها و بانک‌های مرکزی نیز از سیستم نرخ ارز ثابت دست برداشته‌اند و سیستم نرخ ارز انعطاف‌پذیر را ترجیح می‌دهند.

در دهه‌های ۱۹۸۰ و ۱۹۹۰ در بسیاری از کشورهای در حال توسعه، دمکراسی برقرار شد و این موضوع باعث هدایت آنها به سمت آزادسازی گردید و در ادامه آن سیاست آزادسازی حساب سرمایه مورد توجه فرار گرفت.

آیا آزادسازی حساب سرمایه باعث رشد اقتصادی می‌شود؟

Rodrik در سال ۱۹۹۸، رابطه همبستگی میان آزادسازی حساب سرمایه و رشد اقتصادی را در مورد ۱۰۰ کشور صنعتی و در حال توسعه برای سال‌های ۱۹۷۵-۸۹ محاسبه کرد. او به این نتیجه رسید که هیچگونه همراهی میان آزادسازی حساب سرمایه و رشد اقتصادی (GDP سرانه) وجود ندارد.^(۱) اما مطالعات Queen در مورد ۶۶ کشور توسعه یافته و در حال توسعه در طول دوره ۱۹۶۰-۸۹ که در سال ۱۹۹۷ انجام شد، نشان دهد که یک همبستگی مثبت میان شاخص آزادسازی حساب سرمایه و رشد اقتصادی وجود دارد. این همبستگی از نظر آماری در سطح اطمینان استاندارد معنی‌دار می‌باشد.^(۱)

رابطه میان بحران‌ها و آزادسازی حساب سرمایه به بازارها می‌فرستد، باهم متفاوت می‌باشند. به طور مثال، در مورد شیلی کنترل جریان ورود سرمایه، یک اقدام محتاطانه بود که آزادسازی حساب سرمایه، ریسک عدم تقویت کرد که آزادسازی حساب سرمایه، ریسک عدم ثبات مالی را افزایش می‌دهد. اروپا بعد از آزاد کردن کنترل‌های سرمایه‌ای و بعد از گذاندن ماده واحدهای در

طوری که در بعضی از تحقیقات رابطه میان رشد اقتصادی و آزادسازی حساب سرمایه منفی و در بعضی از مطالعات این رابطه مثبت بوده است. بسیاری از محققان بر این اعتقادند که آزادسازی حساب سرمایه در بروز بحران‌های ریوا و آسیا در دهه ۱۹۹۰ نقش داشته، اما عکس العمل کشورها در برایر این اختلالات مالی یکسان نبوده است: گروهی از کشورها به تقویت کنترل‌ها ادامه داده‌اند و گروهی دیگر با کاهش یا حذف کنترل‌ها تلاش کرده‌اند تا اعتماد سرمایه‌گذاران خارجی را جلب کنند.

به طور کلی، آزادسازی حساب سرمایه، یکی از جدیدترین موضوعات روز است و در عین حال، یکی از جنبالی ترین سیاست‌های نیز شمار می‌رود و کمتر از سیاست‌های اقتصادی دیگر فهمیده می‌شود. یکی از دلایل آن هم متفاوت بودن چشم‌اندازهای تئوریکی است که کاربردهای متفاونی برای جریان‌های مطلوب آزادسازی سرمایه دارد. دلیل دیگر این است که تجزیه و تحلیل‌های تجربی، نتایج مسلم بدست آمده را در می‌کنند.

فهرست مأخذ

۱) بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران / مؤسسه تحقیقات پولی و بانکی / مجموعه مقالات یازدهمین کنفرانس سالانه سیاست‌های پولی و ارزی / آزادسازی حساب سرمایه: اقدامی در جهت اصلاح ساختار بخش مالی اقتصاد / تهران / اردیبهشت ۱۳۸۰.

2) World Development Indicators/ The World Bank/ 2001.

3) Exchange Arrangements and Exchange Restrictions/ Annual Report/ IMF/ 2000.

4) Exchange and Capital Controls as Barriers of Trade/ IMF Staff Paper/ Vol. 46/ No. 1/ March 1999.

5) Capital Account Liberalization: What do cross-country studies tell us?/ The World Bank Economic Review/ Vol. 15/ No. 3/ 2001.

زیرنویس

(۱) مراجعت کنید به منیع شماره ۵.

▲ واکنش کشورهای آسیایی در برابر بحران مالی آسیا متفاوت بود: چین، مالزی، تایلند و کره، جنوبی هریک به گونه‌ای عمل کردند.

۱۹۹۹، اطلاعات مربوط به ۱۵ کشور را مورد استفاده قرار داد و به این نتیجه رسید که کنترل‌های خروج سرمایه به افزایش رسیک بحران‌ها منجر می‌شود و کنترل‌های ورود سرمایه به کاهش آن می‌انجامد. در ضمن، کنترل‌های خروج سرمایه با رسیک فزاینده بحران‌های بالکنی همراه است، در حالی که کنترل‌های ورود سرمایه، هیچ اثر مشخصی بر روی رسیک بحران‌ها ندارد.^(۱)

خلاصه و نتیجه‌گیری

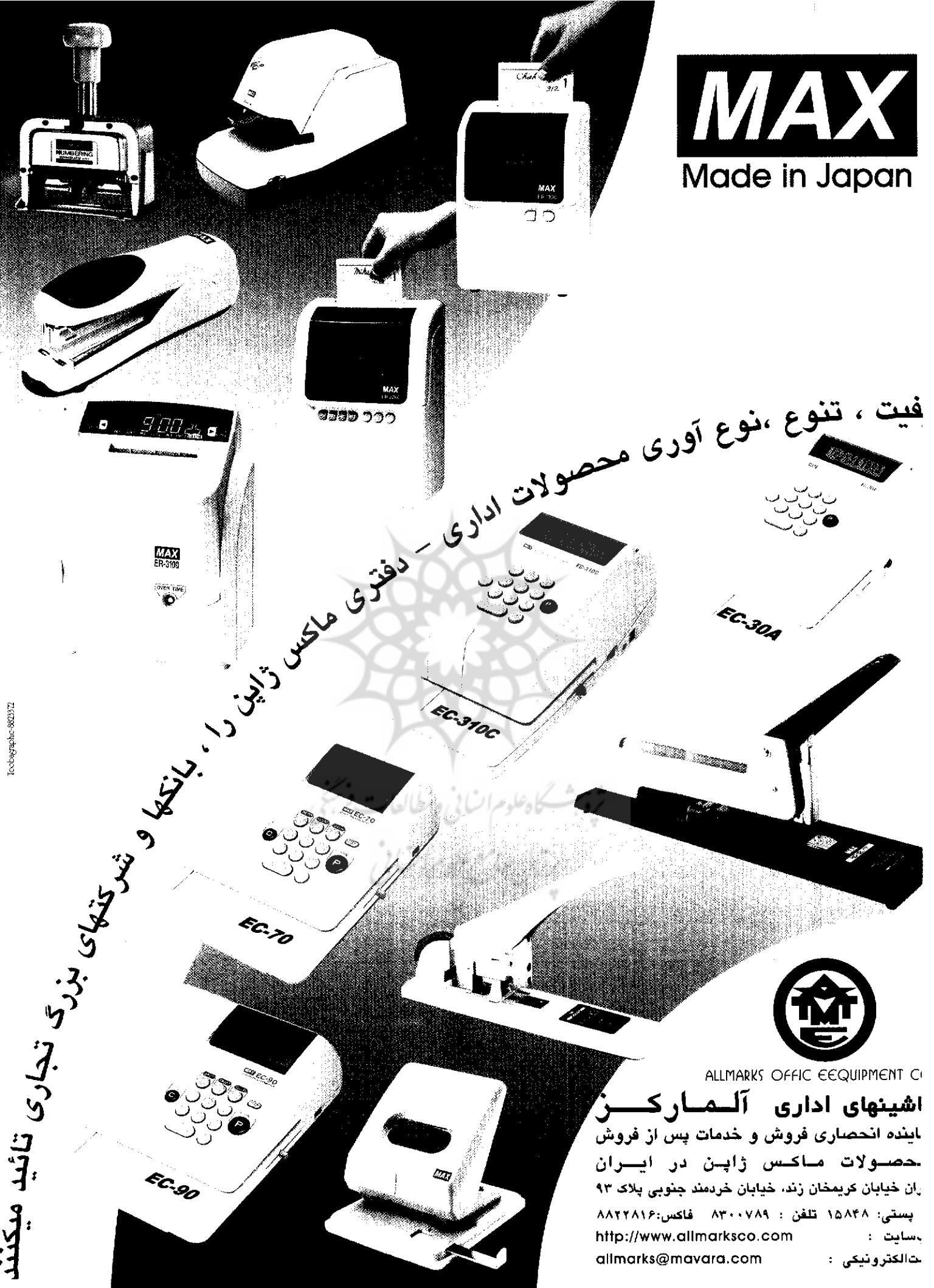
آزادسازی حساب سرمایه تنها در یک فرآیند گسترده اصلاحات اقتصادی معنی پیدا می‌کند و همواره باید در یک هماهنگی کامل با سایر اقدامات اصلاحی صورت گیرد. آزادسازی حساب سرمایه با توجه به تنوع جریانات و معاملات سرمایه‌ای، رشد و توسعه ابزارها و بازارهای مالی، از پیچیدگی و گستردگی ویژه‌ای برخوردار بوده و برای آن، هم منافع گوناگون و هم مخاطرات فراوان در صورت فقدان شرایط لازم - بیان شده است.

کشورها به منظور آزادسازی حساب سرمایه و برخورداری از منافع بیشتر و کاستن از رسیک‌ها در چارچوب سیاست‌های اصلاح ساختاری اقتصاد کلان، به ویژه در بخش مالی و واقعی ملزم به رعایت مجموعه‌ای از قوانین و مقررات احتیاطی و نظراتی هستند. در ضمن، تقویت نظام بانکی و ایجاد یک بخش مالی سالم و کارآز الزامات دیگر این کشورها می‌باشد. اعمال سیاست‌های پولی و ارزی مناسب و نیز حفظ ذخایر بین‌المللی در حد کفايت نیز از دیگر ضروریات اعمال سیاست‌های آزادسازی حساب سرمایه شمار می‌روند.

در عین حال، فرآیند اعمال آزادسازی حساب سرمایه از نقطه‌نظر شیوه‌های بکارگیری و تنظیم توالی و سرعت و آهنگ مناسب آن، خود یک امر پیچیده و گسترده است که با توجه به شرایط و مقتضیات متفاوت کشورها (از نظر سطح توسعه مالی و اقتصادی، ساختارهای نهادی و بازارها) با یکدیگر تفاوت دارد. تجربیات کشورها در این باره گویای آن است که کشورهای پردرآمد بیشتر مایل به حذف محدودیت‌های جریان سرمایه هستند و آزادسازی حساب سرمایه در این کشورها به رشد و توسعه اقتصادی بیشتر منجر شده است، اما در کشورهای در حال توسعه به دلیل نبودن نهادها و بازارهای مالی توسعه یافته، جذب سرمایه‌گذاری خارجی بسیار کمتر صورت گرفته و کشورهایی که با کمبود پس‌انداز داخلی مواجه بوده‌اند، گرایش بیشتری به محدودسازی حساب سرمایه خود داشته‌اند و معمولاً شکاف میان پس‌انداز و سرمایه‌گذاری داخلی آنها در سطح حداقل قرار داشته است.

اما اینکه آیا آزادسازی حساب سرمایه در واقع، موجب رشد اقتصادی می‌شود یا خیر؟ سوالی است که تحقیقات اقتصادی به آن پاسخ‌های متضادی داده‌اند، به

MAX
Made in Japan

تکنولوژی
تجاری تایید می‌کند

آلمارکز اشینهای اداری
اینده انحصاری فروش و خدمات پس از فروش
محصولات ماکس ژاپن در ایران
بان خیابان کریمان زن، خیابان خردمند جنوبی پلاک ۹۳
پستی: ۱۵۸۴۸ تلفن: ۰۲۰۰۷۷۸۹ فاکس: ۰۲۲۲۸۱۶
 وبسایت: <http://www.allmarksco.com>
ایمیل: allmarks@mavara.com

ALLMARKS OFFICE EQUIPMENT CO.

**گزارش عملکرد هفدهین سال فعالیت
 مؤسسه مالی و اعتباری بنیاد**

نتیجه تلاش و کوشش مستمر مدیران و کارکنان

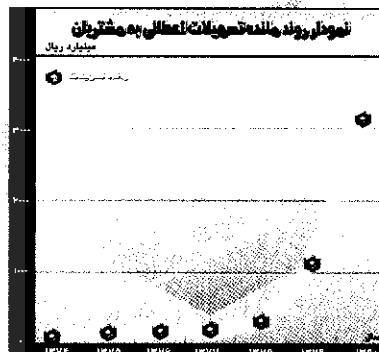
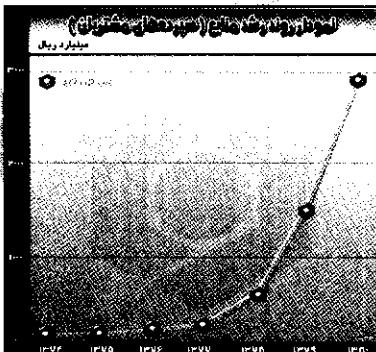
این کارینا است که می باند

ریال دیگر توأم با موفقیت

حساب سود و زیان برای سال مالی منتهی به ۱۴۰۹ اسفندماه ۱۳۸۰
از کام جریان

عنوان	سال	تجدید نظر شده ۱۳۷۹ سال
در آینده: درآمدگاه عملیاتی (تسهیلات اعماقی) کسر میلود هزینه‌های عملیاتی (سود شهر، هما و جواز)	۳۲۲۴/۳۵۰ /۷۸۲۴/۴۹۵	۱۳۸۰
هزینه‌های اداری عملياتی سود پایر بر آینده	۲۶۹۴/۳۰۳ /۵۸۲۴/۷۲۷	۱۰/۹/۸۷/۳۲۴/۵۷۳
هزینه‌های اداری عملياتی سود شهر، هما و جواز	۱۵۶/۴۷۸/۲۱۸/۷۸۸ ۳۶/۴۷۸/۲۶۱/۳۲۴	۱۰/۳/۰۷/۴۰/۳۷۸
جمع در آینده	۱۹۵/۲۲۶/۸۸۴/۳۶۹۲	۱۰/۹/۹/۹۹۷/۰۷۸
هزینه‌های اداری و عمومی و پرسنلی: هزینه‌های کارخانه هزینه‌های استهلاک هزینه‌های اداری و عمومی	۲۶/۳۲۱/۲۲۷/۱۲۳ ۳/۱۶۹/۷۷۴/۰۹۳ ۳۹/۸۵۷/۷۷۷/۰۹۸	۲۲/۱۷۲/۹۳۹/۴۷۷ ۳/۱۷۷/۵۰۴/۰۷۹ ۱۹/۸۸۸/۳۷۵/۱۱۸
جمع هزینه‌های اداری و عمومی و پرسنلی	۹۰/۰۶۱/۲۴۶/۳۳۴	۰۷/۳۱۱/۱۸۶/۷۹۱
سود قبول از تصریفات مالیات بر درآمد	۱۰/۰/۱۰۵/۷۵۷/۰۵۸ ۱۳/۲۹۳/۱۱۳/۷۸۱	۴۸/۰۹۸/۰۱۳/۲۸۷ ۱۰/۴۴۴/۲۹۱/۲۴۸
سود خالص	۹۱/۰۸۷/۲۳۹/۱۷۷	۲۲/۳۷۴/۰۵۶/۰۳۹

- * تشویق فرهنگ پس انداز و سرمایه گذاری
 - * کمک به رشد اقتصادی و افزایش اشتغال
 - * جلب اعتماد عمومی با بیش از ۱۵۰۰ نفر مشتری
 - * ارائه خدمات سریع و مطلوب به مشتریان
 - * اعطای تسهیلات جهت خرید خودرو به متقدیان
 - * اعطای تسهیلات جهت خرید یا تجهیز مطب به پزشکان
 - * استفاده از کارت‌های اعتباری همگام با فن‌آوری روز
 - * با ۲۶ شعبه مکانیزه در سراسر کشور

۴- در کنکور مالی و امدادی برای دانشجویان دارند مصروفت های مالی مربوط به عملکرد سال ۱۳۹۸ خود را شامل ترازه امده و حساب سود و زیان، که مورد تأثیر سازمان حسابرسی وزارت امور اقتصاد و دارای و جمیع معموس صادرات سهام مورخ ۱۴۰۰/۰۱/۰۱ قرار گرفته است به اطلاع عموم معرفه شوند علیز بررسید

شرکت مالی و انتشاری پندت
تراز نامه در پایان سال ۱۳۸۰

رسانه علمی داروسازی سینه ده

رشد لامادرصدی حجم تسهیلات

رشد ۱۱ درصدی سود